

Asia: VN/4987/2022

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista vuosina 2023-2027

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Bioenergia ry kiittää lausuntopyynnöstä.

Energiatuilla on ollut Suomessa merkittävä rooli uuden teknologian kehitykseen ja käyttöönottoon ja niillä on edelleen merkitystä tulevilla polulla hiilineutraaliin Suomeen. Pidämme tärkeänä, että energiatukien kohdentamisessa painotetaan niiden vaikuttavuutta kestäväan energiajärjestelmän teknologian vientipotentiaaliin, unohtamatta teknologianeutraaliuden periaatetta. Ylätason periaatteiden lisäksi hallinnon ei tulisi määrittää yritysten puolesta siitä, minkälainen teknologia kulloinkin on sopivin.

Kategorinen biolämmön poisrajaus muutettava

Esityksen 5 §:n pyrkimyksenä on mm. tukea uusiutuvan energian tuotantoa ja tuotannon muuttumista vähähiiliseksi. Energiajärjestelmä on kehittymässä entistä moninaisemmaksi ja energian käyttövarmuus sekä huoltovarmuus korostuvat juurikin asetuksen voimassaolon vuosina.

Siksi varsinkaan tässä tilanteessa ei ole viisasta tehdä 5 §:n loppuosan mukaista kategorista rajausta bioenergian lämmöntuotantohankkeiden jättämisestä tukikelpoisuuden ulkopuolelle.

Suomessa tilanne biomassavarojen suhteen vaihtelee alueellisesti merkittävästi, eivätkä alempiarvoisten biomassajakeiden pitkät kuljetusmatkat käytettäväksi muussa kuin energiakäytössä ole taloudellisia. Kategorinen rajaus estää esimerkiksi hybridijärjestelmien kehitystä, missä

biokattilalla on varmistava rooli. Huomattavaa on, että pienenkin biolämmön tukiosuuden poistuminen voi heikentää hankkeen kokonaiskannattavuutta.

Kategorisen kiellon sijaan hallinto voi myös ohjata eri tuotantomuotojen houkuttelevuutta positiivisilla kannustimilla, kuten porrastamalla tukiprosentteja. Näin on vuosittaisissa Business Finlandin myöntämisohjeissa tehtykin.

Valtioneuvoston ilmasto- ja energiastrategian politiikkaskenaariossa polttamiseen perustuvan energian osuus on vuonna 2050 vielä n. 50-60 %, kun se vuonna 2020 oli 68 %. Polttamiseen perustuvaa uutta energiantuotantokapasiteettia tullaan vielä tarvitsemaan osana energiajärjestelmää.

Esitämme näin ollen luonnosta muutettavaksi seuraavasti:

5§, toinen momentti, alakohta 5) muutetaan muotoon ” 5) fossiilisen energian polttoon perustuville lämmöntuotantohankkeille.

lisätään 7§, ensimmäinen momentti uusi alakohta 6): 6) käytettäessä uusiutuvaa polttoainetta lämmöntuotannon hankkeessa tulee olla uutta energiateknologiaa tai enintään 50 % energiaosuudella hybridijärjestelmän osana.

DNSH-arviointia ei tule tuoda energiatukiin

Lisäksi jaamme muistioluonnoksen näkemyksen siitä, että DNSH-arvioinnin soveltaminen ei ole energiatuen myöntämisessä kannatettavaa. Aiheellisesti luonnoksessa arvioidaan, että ” on hyvin tulkinnanvaraista, mitä merkittävä haitta käytännössä tarkoittaa”. On syytä huomioda, että DNSH-arviointi on kehitetty ensisijaisesti rahoitustuotteiden kestävyysarviointiin, eikä yksittäisten hankkeiden arviointiin. Yksittäisten energiahankkeiden osalta tehdään myös kattavaa lupiin liittyvää ympäristöarviointia, jolloin DNSH-arviointi muodostuisi kaksinkertaiseksi toiminnaksi valtion toimesta samaa investointia kohtaan.

CCUS- ja biohiili-investoinnit selvästi mukaan

5§n vähähiilisuuden määritelmää ei anneta ja sen soveltaminen jää epäselvimmäksi osaksi asetusaluetuon luonnosta. Vähähiilisuuden sisältöä olisi suositeltavaa avata muistiossa, jotta ajattelutapa sen takana aukeaa. Sisältääkö se esimerkiksi erilliset tai muihin laitoshankkeisiin yhdistetyt CCUS-investoinnit? Sisältyykö näihin hankkeisiin muutakin elementtejä kuin puhtaasti energia ns. monituotelaitoksissa? Kuuluuko esimerkiksi ei-polttoikäyttöön tuotetun biohiilen koko tuotantolaitosinvestointi tämän alle, kun laitos tuottaa myös energiaa?

Suomen hiilineutraaliustavoitteen kannalta kestävästi tuotetun biogeenisen hiilen ja hiilidioksidin pysyvä poistaminen ilmakehäkierrosta tulisi olla energiatuessa kristallinkirkkaana mukana ja näiden teknologioiden asentaminen olemassa olevien laitosten yhteyteen sekä laitosten muokkaaminen paremmin talteenottoon soveltuvaksi tulee olla hyväksyttävä hanketyyppi.

Vedyn tuotantoon tarkennusta

Vedyn tuotantohankkeiden osalta asetuksessa jää epäselväksi, että asetetaanko sen tuotannolle lainkaan kriteereitä? Voiko esimerkiksi tuettavassa hankkeessa valmistaa vetyä höyryreformoimalla maakaasua ilman CCS-investointia? Vedyn osalta tulisi asetusluonnoksen (pykälä 7§) tai muistioon kirjata viittauksia olemassa olevan lainsäädännön määritelmiin. IPCEI-hankkeita koskeva valtioneuvoston päätös jättää jäsenmaille mahdollisuuden joustavuuteen – mutta myös kohdentamiseen. Asetukseen tulisi kirjata esimerkiksi kesän 2022 vetyhaun mukaisesti rajaus joko käyttää tuotannossa vähähiilistä sähköä tai käyttöön hiilidioksidin hyödyntämisen yhteydessä.

Lisätietoja: toimialapäällikkö Hannes Tuohiniitty, puh. 040 194 8628,
hannes.tuohiniitty@bioenergia.fi

Laurikka Harri
Bioenergia ry